

Dunaharaszti Város Önkormányzata

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Képviselő-testületi jóváhagyásra

2016. február 01.

Urban-Lis Stúdió Kft.
 Cím: 1031 Budapest, Kadosa utca 19-21.
 Tel: +36 1 242-2257
 Fax: +36 1 242-2257
 E-mail: urbanlis@urbanlis.hu
 Honlap: www.urbanlis.hu

Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft.
 Cím: 1061 Budapest, Andrassy út 10.
 Tel: +36 1 317-5318
 Fax: +36 1 317-3296
 E-mail: www.bfvt.hu
 Honlap: www.bfvt.hu

PRO REGIO Nonprofit Közhasznú Kft.
 Cím: 1146 BUDAPEST, Hermina út 17.
 Tel: +36 1 471-8959
 Fax: +36 1 471 8975
 E-mail: proregi@proregio.hu
 Honlap: www.proregio.hu

Liszokay Krisztina	Urban-Lis Stúdió Kft – településtervező TT/1 01-1455
Szczuka Levente	Urban-Lis Stúdió Kft. – településtervező TT 01-6111
Sipos Zsuzsa	Urban-Lis Stúdió Kft. – településtervező
Román Péter	településtervezési vízközmű szakági tervező TV-T-01-13717
Albrecht Ute	BFVT Kft. – ügyvezető, vezető településtervező TT/1É 01-0517
Zikkert Zoltán	BFVT Kft. – településtervező TT 01-6182
Balla Mariann	BFVT Kft. – építész É 01-4620
Pető Zoltán	BFVT Kft. – településtervezési közlekedési szakági tervező Tkö 01-2321
Rubus Zoltán	BFVT Kft. – településtervezési közlekedési szakági tervező
Horváth Adrienn	BFVT Kft. – vízközmű szakági tervező
Orosz István	BFVT Kft. – településtervezési energiaközmű és elektronikus hírközlési szakági tervező TE, TH 05-1585
Pogány Aurél	BFVT Kft. – településtervezési zöldfelületi és tájrendezési szakági tervező TK 01-5060
Niedetzky Andrea	BFVT Kft. településtervezési zöldfelületi és tájrendezési szakági tervező K 01-5152
Gutai Berta	PRO REGIO Nonprofit Közhasznú Kft. – településmérnök TT-01-4858
Dr. Uzzoli Annamária	PRO REGIO Nonprofit Közhasznú Kft. – geográfus
Dr. Molnár Balázs	PRO REGIO Nonprofit Közhasznú Kft. – geográfus

Tartalomjegyzék

1.	Jövőkép.....	3
1.1.	Dunaharaszti jövőképe.....	3
1.2.	Településfejlesztési elvek.....	3
2.	Célok.....	4
2.1.	Átfogó célok.....	4
2.2.	Részcélok és beavatkozások.....	8
2.3.	A koncepció elemeinek belső összefüggései.....	22
2.4.	Külső összefüggések.....	23
2.5.	A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre.....	23
3.	Kiinduló adatok a további tervezési feladatokhoz.....	30
3.1.	A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása	31
3.2.	A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra	31
3.3.	Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére	32

1. JÖVŐKÉP

1.1. Dunaharaszti jövőképe

Dunaharaszti értékeit és földrajzi helyzetéből adódó előnyeit jól kihasználó, tudatosan fejlődő, otthonos kisváros.

A jövőkép Dunaharaszti hosszú távon elérni kívánt településfejlődési célja, amely a város feltárt értékeire támaszkodik, a hiányosságok és problémák felszámolására irányul, és ezek mentén a megvalósítható törekvéseket fogja össze.

A jövőkép elemei:

- Dunaharaszti szerencsés helyzetét, a főváros szomszédságában, a déli agglomerációs térség kapujában való elhelyezkedését kihasználva a szomszédjaival együttműködik, a környező települések számára központi funkciókat biztosít, a Budapest felé irányuló mozgásokból építkezik, a fővárosi kapcsolatokból előnyt kovácsol.
- A város lakói számára egyszerre biztosítja a vidéki, természethez közeli élet nyugalalmát, biztonságát és a városias szolgáltatások, intézmények széles palettáját, munkahelyek gazdag választékát, a vállalkozások biztonságos fejlődését. Bőséges ingatlanválasztékot biztosít új betelepülő számára, valamint letelepedési lehetőséget nyújt a vállalkozások, telephelyek számára, de tudatosan irányítja a lakóterületek és a gazdasági területek benépesülését a város érdekei szerint.
- Dunaharaszti természeti értékeit ismeri, gondozza, a vízhez való értékes kapcsolatra építve széles spektrumú, regionális turisztikai vonzerővel bír, a környezeti állapotok megőrzése mellett gazdagodik. Gondoskodik a lakóiról, biztonságos, kényelmes, barátságos környezetet és egészséges életet biztosít, támogatja a sportot.

1.2. Településfejlesztési elvek

1.2.1 Fenntarthatóság

A fenntarthatóság olyan fejlődési folyamatot jelent, amely kielégíti a jelen szükségleteit anélkül, hogy csökkentené a jövő generációk képességét arra, hogy saját szükségleteiket kielégítsék. A megelőzésre, az erőforrások takarékos használatára, a szennyezések minimalizálására, az újrahasznosításra kell törekedni pontos tervezéssel, gondos megvalósítással és figyelmes használattal.

1.2.2 Partnerség

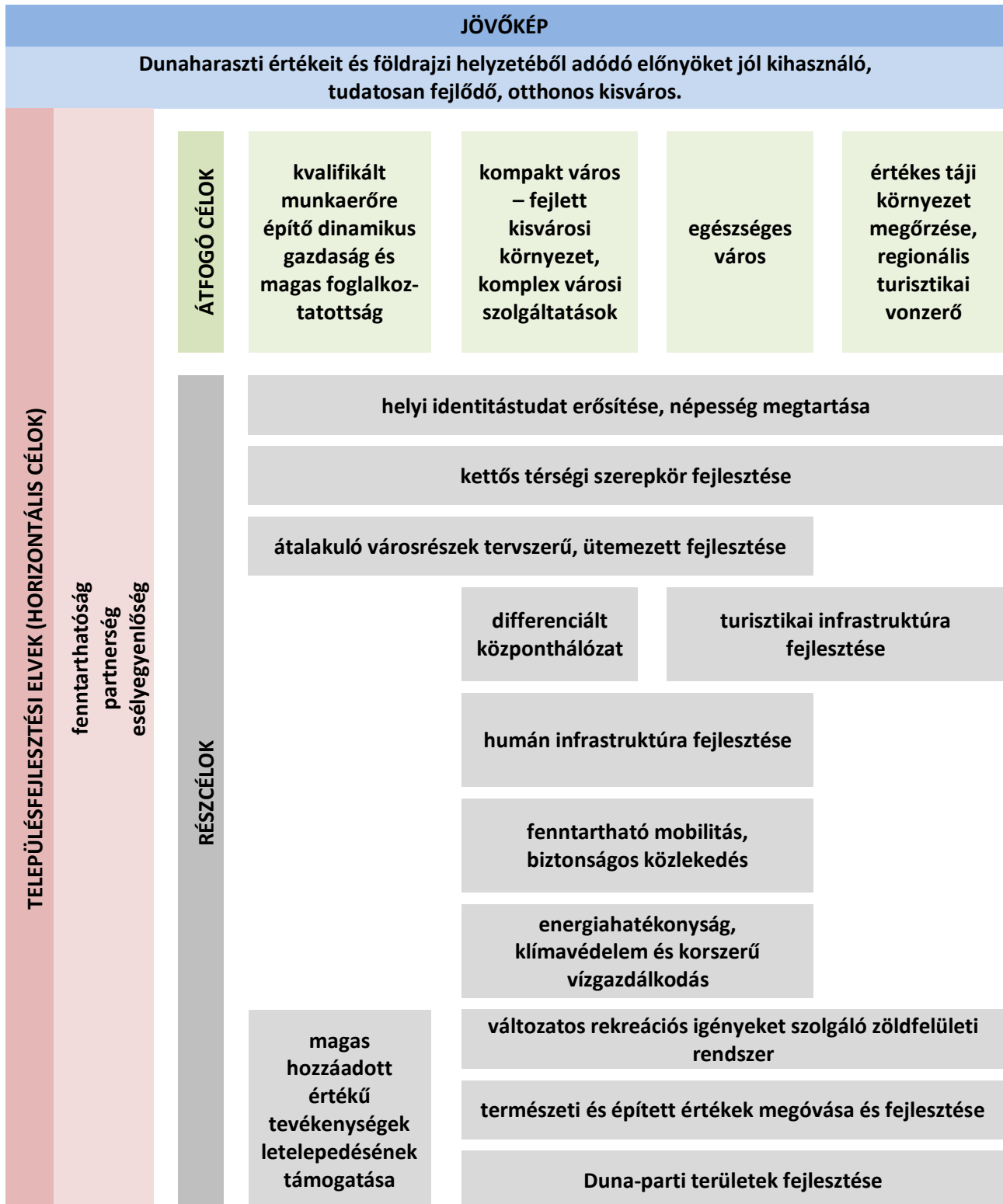
A városfejlesztés közös ügy, amely csak akkor lehet eredményes, ha mindenki – a maga szintjén, kompetencia területén – ehhez hozzájárul. A tervezés és a megvalósítás során valódi partnerségnek kell kialakulnia az egyes szereplők céljainak, projektjeinek koordinálása mentén. Ezzel biztosítható, hogy a hosszú távú szemléleten túl jelen időben sem sérülnek az alapvető érdekek egymás rovására.

1.2.3 Esélyegyenlőség

Az esélyegyenlőség elve azt hivatott biztosítani, hogy mindenki számára egyformán legyen lehetőség a város és környezete használatára, a gazdaság által nyújtott lehetőségek kiaknázására, a szolgáltatások igénybevételére. A célok kitűzésénél, a beavatkozások tervezésénél szem előtt kell tartani, hogy az eredmények mindenki számára elérhetőek legyenek.

2. CÉLOK

A koncepció egyes elemei nem függetlenek egymástól, a célok sok esetben támogatják, erősítik egymást. A célokhoz rendelt eszközök legtöbb esetben egyszerre több cél elérését is segítik. A részcélok több átfogó céllal is kapcsolatban vannak, és természetesen minden cél valamiképpen a hosszú távú jövőkép megvalósulását szolgálja. A horizontális településfejlesztési elveket minden cél és beavatkozás tervezésénél szem előtt kell tartani.

2.1. Átfogó célok

2.1.1 Kvalifikált munkaerőre építő dinamikus gazdaság és magas foglalkoztatottság

A képzett és tapasztalt munkaerő képes a gazdaság teljesítményét és hatékonyságát fokozni. Az erre épülő munkahelyteremtő befektetések, innovatív tevékenységgel és módszerekkel kiegészülő dinamikusan fejlődő gazdaságot hívnak életre, melynek a logisztikai területen kívül a turisztikai és a rekreációs ágazatok is kiegészítő alappilléreit jelentik. A jelentősebb gazdasági vállalkozások vonzáskörzetei túlnyúlnak a járason munkaerővonzás szempontjából is, a feldolgozóipari termelő és nagykereskedelmi, logisztikai telephelyek nemzetközi, országos és regionális szinten értékesítenek szolgáltatásokat és termékeket. Dinamizálják a térség gazdasági folyamatait a nagyobb kereslet kiszolgálásával, növelik a munkahelyek számát, közte a magasan kvalifikált műszaki végzettségű szakembereket, a helyben elkölthető jövedelmeket, hozzájárulnak az életminőség javításához. Fontos e hatásoknak a minél nagyobb arányban történő helyi értéké alakítása, a külső dinamizáló folyamatok helyi társadalmi-gazdasági részvételi lehetőségének a megteremtése.

Dunaharaszti hosszú távú átfogó célja a gazdaság versenyképességének javítása, ezen belül a helyben foglalkoztatás arányának növelése és az életszínvonal emelése, a magasan képzett munkaerő nyújtotta előnyök kihasználásával. Cél továbbá a képzési struktúra kiterjesztése és specializációja révén térségi szintű humán-erőforrás fejlesztés. Kiemelten fontos a munkahelyteremtő befektetések további ösztönzése, az innovatív tevékenységgel és ágazatokkal kiegészülő, dinamikusan fejlődő gazdaság megteremtése, az új lehetőségek kiaknázása a turisztikai és a rekreációs ágazatban is. Szakképzett fiatal lakosság vonzása a városba, a hátrányos helyzetűek oktatásának támogatásával foglalkoztathatóságuk növelése és a munkaerő-piaci helyzetük javítása. Az export piacokon való növekvő részvétel, a gazdaság dinamikus, ugyanakkor fenntartható területi és minőségi növekedése, korszerűsítése.

A települést több lábon álló gazdasági szerkezet jellemzi, melyben meghatározó szerepe van a nagy foglalkoztatóknak is, de főként a kisebb multinacionális cégeknek, a magas külföldi tőkearányú és exporthányadnak. Az ezer lakosra jutó külföldi érdekeltségű vállalkozások száma és a jelen levő külföldi tőke fajlagos nagysága alapján kiemelkedő helyzetben van a város. A befektetések több mint fele a feldolgozóiparba vándorolt, de az annak működését kiszolgáló gazdasági szolgáltatások

szerepe is meghatározó. Ugyanakkor a külföldi tőke jelenléte igen koncentrált a városban, elsősorban az országos és nemzetközi hálózatok csatlakozási pontjainak közelébe összpontosul. Mindez a foglalkoztatás szempontjából is differenciáltságot tart fenn területi és az igénybe vett emberi erőforrások jellemzői szempontjából egyaránt.

A külföldi beruházások egy része esetén (pl. elektronikai ipar) jellemző, hogy alacsonyabb hozzáadott értékű összeszerelő tevékenységet honosítottak meg. A nemzetközi KKV-k zömében nem voltak képesek hazai beszállító láncok kiépítésével integrálódni a gazdaságába. Egyes tevékenységekre a nemzetközi bér munka is jellemző, ami szintén a nemzetközi gazdasági folyamatok változására való érzékenységgel, erős kitétséggel jár. A korábbi versenyelőnyök sokszor elvesztek a kereslet

csökkenése, a bérszínvonal emelkedése és az erősödő keleti árudömping miatt, amelyet a gazdasági válság és az alacsony hozzáadott értékű tevékenységek kapcsán jellemző tőke kivonás hatásai felerősítettek. A gazdaság dinamikájának megtörésével az új vállalkozások vonzásra, letelepítésére építő kínálati gazdaságfejlesztés lehetőségei, eszközei részben kimerültek, részben megújításra szorulnak.

A gazdaság hosszú távú dinamikus fejlődésének fenntartása szempontjából további probléma, hogy gyenge a vállalkozások közötti együttműködési rendszer és készség, kevés a közös projektek, fejlesztések száma. A helyi gazdasági szféra és a nem helyben lévő felsőoktatási, kutatási szféra közötti kapcsolatok intenzitása szintén gyenge, amelyre a helyi vállalati K+F kapacitások fejlesztése és a klaszter-kezdemenyvezések, a klaszterekben való helyi részvételek növelésének támogatása, a kölcsönhatások elősegítése, a klaszterekhez és az együttműködési rendszerekhez történő kapcsolódási pontok kialakításához kötődő speciális szolgáltatások és infrastruktúra, üzleti környezet fejlesztése lehet a megoldás elsősorban. Mindehhez az alapot a magasan képzett munkaerő, a képzési struktúra térségi egyensúlyának megteremtése és specializált helyi kapacitásainak növelése, a technológia és műszaki infrastruktúra képezi, és főként a helyben már működő gazdaság mobilizálását, vállalkozásélénkítést kíván meg.

2.1.2 Kompakt város – fejlett kisvárosi környezet, komplex városi szolgáltatások

Dunaharaszti szerencsés adottságainak köszönhetően dinamikusan fejlődött, lakóterületei széles területen helyezkednek el, és újabb, nagy méretű lakóterületek kijelölésére került sor. Ezzel párhuzamosan az M0 és az 51. sz. főút kiépülésének köszönhetően, tudatos várospolitikára révén nagy területen kerültek kijelölésre és épültek be gazdasági területek. A város szolgáltatás és intézmény kínálata sok oldalú és széles körű. Azonban Budapest elszívó hatása valamint a népesség gyors növekedése egyaránt fenyegeti a lakosság helyben való megfelelő kiszolgálását. A nagy méretű kijelölt és még fel nem használt területek lakóterületté és gazdasági területté való beépülése további homogén, kellően nem kiszolgált, szétterülő városrészek kialakulásához vezethet. A város helyzetéhez és lehetőségeihez mérten még lemaradásban van a karakteres kisvárosias központ és a komfortos kisvárosias lakókörnyezet kialakítása terén.

Dunaharaszti hosszú távú átfogó célja, hogy lakóinak egyszerre biztosítsa a városias lét kényelmét és a természet-közeli élet nyugalmát. A város élhetősége és szerethetősége, valamint a jövő generációk iránti felelősségérzet megkívánja, hogy a város fejlődése ellenőrzött keretek között, a népességszám további nagyarányú növekedése nélkül menjen végbe. A gazdasági területek beépülésének szintén ellenőrzöten, a város érdekeit szem előtt tartva kell megvalósulni. A fejlődést a meglévő természeti értékekre, a Duna közelségére, a bányatavakban rejlő potenciálra kell alapozni. A lakosság számára összetett városias szolgáltatás kínálatot, barátságos kisvárosias környezetet és kedvező zöldfelületi ellátottságot kell biztosítani.

A város kompaktsága azt is jelenti, hogy nem kívánatos további beépítetlen területek kárára új lakó- és gazdasági területek kijelölése, a város további szétterülése, ellenben szükség van a meglévő és már kijelölt lakóterületek ellátására szolgáltatásokkal, intézményekkel, zöldfelületekkel, valamint a városközpont további fejlesztésére. Ennek érdekében a meglévő és kiépülő lakóterületeken új alközpontok létrejöttét szükséges támogatni,

hogy a lakóterületekhez minél közelebb lehessen elérni az alapszintű szolgáltatásokat. Szintén lényeges a rekreációs és közösségi igényeket kiszolgáló zöldfelületi rendszer fejlesztése, a meglévő köztertek, közparkok, játszóterek, sportpályák fenntartása, újak kialakítása.

A városközpont megkezdett fejlesztését folytatni szükséges, a Fő út közterületrendezését ki kell terjeszteni a Fő út – Soroksári út és a Dózsa György út mentén is a biztonságos közlekedés, az átmenő forgalom elterelése, a városias hangulatú központ kialakítása és a helyi identitástudat erősítése érdekében. A város közterületeinek folyamatos fejlesztése, a gyalogos járdák kiépítettségének teljessé tétele, az utcai fasorok fejlesztése szintén feladat a kisvárosias arculat kialakításáért.

Az intézmények és szolgáltatások minél szélesebb körét, valamint a munkahelyek nagy választékát helyben kell biztosítani Dunaharaszti lakosainak, továbbá a szomszédos települések lakói számára is. Ezért a helyben elérhető alapszolgáltatások tekintetében a teljes körűségre, a középfokú intézmények, szolgáltatások terén a minél szélesebb paletta elérésére kell törekedni a fenntarthatóság szem előtt tartásával. A helyben kiépített intézmények szolgáltatásaival a várossal szomszédos települések lakói is megcélózhatóak, így a gazdaságos üzemeltetés könnyebben biztosítható.

A vállalkozások letelepítése terén a nagy hozzáadott értékű, magas minőséget biztosító, kvalifikált munkaerőt igénylő cégek, telephelyek vonzása a cél. Ezáltal a fővárossal való kapcsolatok kiegyensúlyozottsága erősíthető, a kölcsönös partneri viszony javítható.

2.1.3 Egészséges város

Napjainkban különösen fontos cél az élhető környezet megteremtése és megtartása, az egészséges életmód, a sport, a rekreációs tevékenységek támogatása, ösztönzése, és ezeken keresztül az életminőség javítása. Az egészséges város komplex módon jelenti az életminőség feltételeinek javítását, az élhető lakókörnyezet hosszú távú fenntartását, az esélyegyenlőség széleskörű megteremtését, valamint a különböző infrastruktúrák folyamatos fejlesztését, bővítését. Mindezek közvetlenül és áttételesen is hozzájárulnak a helyi közösség formálódásához, az intézményi együttműködések szorosabbá tételéhez, a partnerségi hálózat létrejöttéhez, a környezeti értékek védelméhez. Az egészséges környezet döntően befolyásolja az ember egészségi állapotát, tehát fizikai, pszichés és mentális állapotát, így jelentős hatással van a lakosság gazdasági teljesítőképességére, végső soron pedig a város versenyképességére. Az energiahatékonyság növelése, a környezetbarát közlekedés fejlesztése, a fenntartható gazdasági tevékenységek támogatása, zöldfelületek növelése mind hozzájárulnak az egészséges környezet megteremtéséhez.

Dunaharaszti hosszú távú átfogó célja, hogy lakói számára társadalmi, gazdasági és környezeti értelemben a fenntartható fejlődés alternatíváit kiaknázva nyújtsa a városias, de egyben természetközeli élet lehetőségeit. Az egészséges város a jövő városa, ahol közös érdek a jobb életminőség és életfeltételek biztosítása a következő generációk számára is. Az egészséges város feltételrendszerének kialakítása magába foglalja azokat az ellenőrzött társadalmi és gazdasági fejlesztéseket, amelyek a város népességvonzó erejének megtartására irányulnak, illetve a sokoldalú városi szolgáltatásoknak és infrastruktúráknak a bővítését és minőségük javítását, a természeti és zöldfelületi rendszerek megújítását rekreációs és turisztikai célokból, a tudatos tervezés révén a versenyképesség növelését, valamint a földrajzi fekvésből adódó előnyök soktényezős kiaknázását.

Az egészséges város azt is jelenti a fenntartható fejlődés megvalósítása mellett, hogy egyrészt a fejlesztésekben érvényesülnek a multiszektoriális hatások és az egyenlő esélyek biztosításának elve, másrészt a lakosok és a városi döntéshozók is elkötelezettek az egészséggel kapcsolatos kérdésekben, harmadrészt a helyi közösségek kezdeményezéseikkel aktívan részt vesznek az egészséggel is összefüggő döntések előkészítésében. Fontos, hogy a lakosok legnagyobb részben

helyben vagy a közelben találják meg a sportolási és rekreációs lehetőségeket, illetve az egészségmegőrzés és betegségmegelőzés szempontjából elsődleges szolgáltatásokat, ellátási formákat.

Az infrastrukturális fejlesztések során előtérbe kell helyezni az aktív életmódhoz szükséges alapinfrastruktúra megteremtését, a meglévők kibővítését és minőségük javítását, valamint szolgáltatásaik és tevékenységeik diverzifikálását. A turizmus és a helyi zöldfelületi rendszer fejlesztésében pedig figyelembe kell venni a sportolási és rekreációs igényeket, és azok jövőbeli növekedését. Folytatni szükséges a helyi sportélet élénkítését az önszerveződő szervezetek támogatásával, valamint a

közintézmények felújítását, tartalomfejlesztését és részbeni kapacitás-bővítését.

A közterületek fejlesztése, új sportpályák létrehozása, a kerékpár útvonalak bővítése, az egészségügyi szakellátás kiterjesztése, a helyi természeti értékekre épülő turizmus megerősítése, a sportolási és rekreációs lehetőségek kiszélesítése a jövőben közvetlenül és áttételesen is hozzájárul az egészséges környezet feltételrendszerének és a lakosság egészségi állapotának javulásához, egyben a város kompaktságának erősödéséhez.

2.1.4 Értékes táji környezet megőrzése, regionális turisztikai vonzerő

Dunaharaszti jelentős táji, természeti értékkel rendelkezik. Nagy kiterjedésű országos jelentőségű védett területek, értékes természetközeli területek és az egybefüggő beépítetlen, vízfelületekben gazdag külterület jelenléte megőrzendő értéket képviselnek. Kiemelkedő érték a Duna-part jelenléte, természeti állapota. A település fejlődésének egyik alappillére a meglévő értékek védelme.

Dunaharaszti hosszú távú átfogó célja, hogy a város jelentős táji, természeti értékeire építve, környezettudatos, fenntartható, értékalapú fejlesztések révén a természeti és városi környezet harmonikus egysége jöjjön létre a településen.

A turisztikai vonzerő növelése érdekében a város célja az aktív és szabadidős turizmus szolgáltatások fejlesztése, a rekreációs (kerékpározás, horgászat, lovaglás) szabadidő eltöltés kínálatának erősítése, a természeti területek, zöld felületek fejlesztése az ökoturizmus, bakancsos turizmus támogatására.

Cél a fenntartható módon történő turizmusfejlesztés, amely egyaránt jelenti a projektek tervezésének és végrehajtásának költséghatékonyságát, a létrehozandó kapacitások folyamatos magas kihasználtságát végül, de nem utolsósorban a környezeti fenntarthatóságot (pl. természetvédelmi területek védelme)

A természeti értékek, a biodiverzitás megőrzéséhez szükséges a védelem megerősítése. Az értékes területek egy jelentős része országos védelmet élvez, de vannak olyan természetvédelmi szempontból jelentős területek, amelyek védettsége jogszabályi szinten nem biztosított. Ezen területek megőrzése, védelme helyi rendelet megalkotása révén biztosítható. A jogi védelem ugyanakkor nem terjed túl a területek határán, így a szomszédosági hatások nagymértékben befolyásolhatják azok állapotát.

A természeti és tájképi értékek megőrzésében, veszélyeztetettségük csökkentésében szerepet kell, hogy kapjon a velük határos területek fejlesztésének koordinálása. Kiemelten fontos ez az országos jelentőségű védett természeti területek és értékek esetében. A természeti értékek bemutatása az

ökológiai szemlélet erősítését, környezeti nevelést is szolgálja. A védett és védelemre érdemes területeket érintő beavatkozások során az értékmegőrzés, a természetvédelem szempontjainak maximális figyelembe vétele szükséges.

A természeti értékek megőrzéséhez kapcsolódik a Ráckevei (Soroksári)–Duna revitalizációja. A revitalizáció egyik célkitűzéseként megvalósuló vízminőség javulás a Duna-ág úszólápjai szempontjából is kedvező változást fog jelenteni.

Az ökológiai hálózat mind térségi, mind belső kapcsolati rendszerében egyaránt szükséges a meglévő kapcsolatok megtartása és új kapcsolatok kialakítása. Az erőterületek és a külterületi egybefüggő beépítetlen térség

megőrzése, valamint új erdőtelepítések mind ezt a célt szolgálják. A védett és védelemre érdemes területek zöldfolyosó kapcsolatát biztosítanak a település természeti területei és a szomszédos települések hasonló területei között: Ráckevei (Soroksári)–Duna mentén Budapest és Taksony irányába, az Alsónémedi vízfolyás mentén az Alsónémedi turjános felé.

2.2. Részcélok és beavatkozások

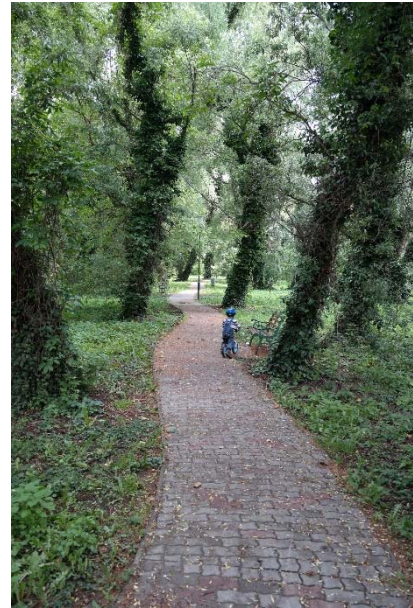
2.2.1 Helyi identitástudat erősítése, népesség megtartása

A helyi kulturális értékek megóvása, a nemzetiségi hagyományok őrzése, a kulturális programok kínálatának bővítése nemcsak a helyi identitástudat erősítéséhez járul hozzá, hanem elősegíti a városba beköltözők sikeres integrálását, valamint ismertté teszi a város sokszínű életét közvetlen és tágabb környezetben. Az együttműködésekre és a civil kezdeményezésekre épülő helyi közösség erősödése a természeti adottságok hasznosításával és a biztonságos lakókörnyezet megteremtésével pedig vonzó életfeltételeket jelent, és ezzel növeli a város népességmegtartó képességét.

Dunaharaszti hosszú távú célja a térségi és a helyi lakosságot célzó marketing tevékenységek előtérbe helyezésével a közösségformáló és a társadalmi kohéziót erősítő fejlesztések megvalósítása, az élhető, szerethető közeg kialakítása, a vonzó városi környezet megteremtése, illetve az ezekhez kapcsolódó imázs tudatos alakítása és fenntartása. A helyi adottságoknak a hétköznapiakba való beültetése, tudatosítása nyomán kialakuló helyhez kötődés, az identitás formálódását erősítő közösségi programok, a kapcsolódó civil kezdeményezések támogatása, a lakosság bevonása a közéletbe, továbbá a minden korosztály és társadalmi réteg számára megfelelő rekreációs lehetőségek és települési alapszolgáltatások biztosítása népességmegtartó hatással bírnak, és gyarapítják a helyben maradók, valamint növelik a be- és visszaköltözők számát. Az oktatás, a közszolgáltatások és a közbiztonság színvonalának emelése mindezek megvalósításához elengedhetetlen feltétel.

A gazdaság fejlődésével, ezáltal munkahelyek teremtésével párhuzamosan a társadalmi kohéziót és a helyi identitást erősítő városi szintű tevékenységek egyre nagyobb hangsúlyt kell, hogy kapjanak, mivel az anyagi biztonságon túl a lakosság számára az e téren elért eredmények jelentenek kedvezőbb életfeltételeket, javítják az életminőséget, amelyek összességében nagymértékben járulnak hozzá a város népességmegtartó erejének növeléséhez. Az ifjúság helyben maradása, a

helyben történő boldogulásuk feltételeinek megteremtése jelentik az alappillért, amelyen keresztül a szülők és a tágabb család támogató fellépése is fokozható. Ennek eléréséhez színvonalas helyi oktatási rendszerre van szükség, amely vonzza a gyerekeket, mert jól érzik magukat a keretei között, valamint a helyben történő munkavállalás és a megfelelő körülmények közt történő családalapítás lehetősége kiemelt. Ezek Dunaharaszti legfontosabb feladatai közé kell, hogy tartoznak, a népességszám alakulása a város fejlődési pályáját jelöli ki. Az ehhez kapcsolódóan megfogalmazott közösségi célok és feladatok, és ezek közvetett eredményeként a magánerőforrások aktivizálódása elősegítik a helyi lakosság életkörülményeinek javulását, valamint pozitívan hatnak a járás népességének életfeltételeire is.

Beavatkozások:

- Tudatos városmenedzsment és -marketing kialakítása az érdekelt szervezetek együttműködése rendszeres kereteinek kialakításával, a feladatok összehangolásával.
- Nagytérségi hatókörrel rendelkező zászlóshajó rendezvény meghonosítása.
- Helyi és térségi rendezvények programmá szervezése.
- Közösségfejlesztés kapcsolatszervező és hálózatépítő munkával.
- Ifjúság helyben maradásának elősegítése tudatos ifjúsági koncepció megvalósításával.
- Kulturális élet fejlesztéséhez kapcsolódó szerveződések, klubok, programok támogatása.
- Hagyományőrzéshez kapcsolódó szervezetek támogatása.
- Közbiztonság javítása.

2.2.2 Kettős térségi szerepkör fejlesztése

Dunaharaszti kedvező földrajzi elhelyezkedése jelentős mértékben hozzájárult a város gyarapodásához és a jövőben is fontos összetevője lehet a kedvező irányú további fejlődésnek. A város egyrészt közvetítő szerepet tölt be, közvetlen kapcsolódást jelent a szomszédos települések számára a főváros irányába, ezért egyfajta központi és orientáló, irányító, valamint ellátó szerepkörrel bír, másrészt Budapest agglomerációjába tartozó, a fővárossal közvetlenül szomszédos, ahhoz ezer szállal kötődő város. A kiváló elhelyezkedés nagymértékben hozzájárult a logisztikai kapacitások és a szállítmányozásra, elosztásra, kereskedelemre épülő gazdaság megtelepedéséhez és fejlődéséhez. Az így létrejött stabil gazdasági háttér megteremtette és hosszabb távon támogatja a település és a különféle társadalmi-gazdasági szférák fenntarthatóságát, amelyek egyúttal további térségi szerepköröket is magukba foglalnak. A természeti értékek és a hozzájuk kapcsolódó szolgáltatási rendszerek, mint erőforrás is térségi jelentőségűvé fejleszthető, amely a főváros és agglomerációja lakosságának kitűnő rekreációs lehetőségeket hordoz magában.

Dunaharaszti hosszú távú célja az agglomerációs gyűrű fővárossal szomszédos városaként Budapesttől független, önálló városi létet kiszolgáló környezet megteremtése, egyúttal a XXIII. kerülettel már kialakult közvetlen és szoros kapcsolat további erősítése. További cél a szomszédos települések számára versenyképes szolgáltatások biztosítása és a főváros elérhetőségének javítása. A Budapest közelségéből adódó kedvező hatások kiaknázása, hatékony érvényesítése, kedvezőtlen hatásainak ellensúlyozása. Harmonikus együttműködés a szomszédos településekkel és Budapesttel.

Javítani kell a Budapesttel kapcsolatos viszony egyoldalúságán. A főváros közelsége egyszerre jelenti a munkahelyek, szolgáltatások, kikapcsolódási lehetőségek széles tárházát és sokoldalú kínálatát, ugyanakkor biztosítja Dunaharaszti jó elérhetőségét, a vállalkozások számára a város kedvező elhelyezkedését. Támogatni kell a magas hozzáadott értéket produkáló és kvalifikált munkaerőt foglalkoztató vállalkozások betelepülését, segíteni kell a piacra jutásukat. A Dunaharaszti megvalósuló beruházások révén a város munkahely kínálata a fővárosiak számára is lehetőséget jelent, így a lakóhely és munkahely közötti mozgások mindkét irányban megjelennek.

A város gazdag természeti környezete jelentős regionális vonzerővel bír, Dunaharaszti a fővárosiak számára a városkörnyéki turizmus kedvező célpontja lehet. Fejlesztendő a Duna-part és a kavicsbányatavak rekreációs és sportcélú szolgáltatáskínálata, a fürdés, horgászat, vízi sportok feltételei, a kerékpáros turizmus infrastruktúrája. Ugyanakkor gondoskodni kell a természeti környezet megóvásáról, hogy hosszú távon is megőrizhetőek legyenek az értékek.

A szomszédos települések számára már ma is biztosít szolgáltatásokat Dunaharaszti – különösen az oktatás és a kereskedelem területén. Ezt a szerepkört megtartani és erősíteni szükséges. Gondoskodni kell róla, hogy a városban is magas minőségű szolgáltatások legyenek elérhetőek, így a Budapestre irányuló átmenő forgalom egy része helyben tartható lehet. A nagyobb kereslet szélesebb szolgáltatáskínálatot, jobb megtérülést és gazdaságosabb fenntarthatóságot biztosít.

Beavatkozások:

- Partnerségen alapuló településközi kapcsolatok fenntartása.
- Tudatos és célzott településmarketing kialakítása a lakossági szolgáltatások, a turizmus és a gazdasági élet területén.
- Irányított befektetésvonzó és vállalkozás támogató politika.
- A Duna-part komplex fejlesztése.
- A kavicsbánya-tavak rekreációs és sport célú hasznosításának támogatása.
- Korszerű és színvonalas oktatás folyamatos fejlesztésének támogatása.
- Széles választékot nyújtó kereskedelmi és szolgáltatáskínálat elérhetőségének biztosítása.

2.2.3 Átalakuló városrészek tervszerű, ütemezett fejlesztése

Dunaharaszti kedvező adottságai jelentős vonzerővel bírnak, ezért nagy arányú népességnövekedés zajlott le az elmúlt időszakban a befogadó politikának is köszönhetően. További nagy területű, még be nem épített lakóterületek vannak kijelölve, és a korábbi zártkertek, kiskertes területek lakóterületi átalakulása is napirenden van. Ugyancsak tudatos politika eredménye, hogy a kedvező közlekedéscélú elhelyezkedést kihasználva nagy méretű gazdasági területek kerültek kijelölésre az 51. sz. főút mentén, amelyek jelentős része mára benépesült, azonban – különösen a Némedi úttól délre – további gazdasági területek állnak bőségesen rendelkezésre.

Dunaharaszti hosszú távú célja, hogy a korábban kijelölt, nagy méretű, beépítésre szánt lakó- és gazdasági területek igénybevétele ellenőrzött keretek között, ütemezetten, a szükséges

infrastruktúra fokozatos kiépítése mellett valósuljon meg. Ne alakuljanak ki kedvezőtlen arculatú, szervesen kapcsolódó városrészek, a tájban elszórtan álló épületek.

Nincs szükség a beépítésre nem szánt területek kárára újabb beépítésre szánt területek kijelölésére. A már beépítésre szánt területek intenzitásának növelését is el kell kerülni a város barátságos, zöldfelületekben gazdag, természettel harmóniában álló jellegének megőrzése érdekében.

A város szélein, a meglévő lakóterületekhez csatlakozó, korábban kijelölt új lakóterületek folyamatos beépülésekor gondoskodni kell a meglévő lakóterületekhez való szerves csatlakozásról, valamint a beépített és mezőgazdasági területek határának kedvező megjelenéséről, a szegélyvonalak kedvezőtlen hatásának csökkentéséről.

A korábbi zártkerti területek átalakulása csak irányított, tervszerű folyamat mentén eredményezhet kedvező városképi megjelenést, használható közterületeket. El kell kerülni a városrészek ötletszerű átépülését, a heterogén használat kialakulását. A fokozatos átalakulás a közlekedési és közmű infrastruktúra ütemezett kiépítésével irányítható. Az infrastruktúra üzemeltetése gazdaságosabb, amennyiben az ellátandó területek igénybevételének ütemében történik a kiépítése, ugyanakkor az infrastruktúra-fejlesztési beruházás gazdaságossága szempontjából figyelembe kell venni a konkrét műszaki tartalom meghatározása során a tervezett későbbi ütemek többletkapacitás igényét is.

Az új lakóterületek igénybevételével párhuzamosan gondoskodni kell a közművek befogadására és a közlekedés biztonságos lebonyolítására alkalmas tágas közterületi rendszer kialakításán túl a különféle igényeket kiszolgáló zöldfelületi rendszer megvalósításáról is.

Az újabb gazdasági területek használatba vétele során törekedni kell az összefüggő területhasználatra, kerülendő a tájban elszórtan megjelenő csarnoképületek látványa. Gondoskodni kell a használat intenzitásához igazodó biztonságos megközelítési lehetőségről.

Beavatkozások:

- A kijelölt lakóterületek igénybevételét, a szükséges közterületek megfelelő kialakítását biztosító szabályozás megalkotása.
- A lakó- és gazdasági területek, valamint a lakó- és mezőgazdasági területek közötti határok lehetséges konfliktusainak elkerülése.
- Az újonnan kialakítandó és átalakuló területek igénybevételéhez szükséges infrastruktúra ütemezett kiépítése.
- Az újonnan kialakítandó és átalakuló területeken megfelelő közterületi rendszer és rekreációs igényeket kielégítő zöldterületek létrehozása.

2.2.4 Differenciált központhálózat

Dunaharaszti fejlődése során nagy kiterjedésű homogén lakóterületek és hasonlóan nagy területű homogén gazdasági zónák alakultak ki. A város sajátossága, hogy a klasszikus városközpont a város súlypontjához képest eltolódva, a Dunához közel alakult ki, így egyes lakóterületek meglehetősen távol helyezkednek el a központi intézményi és szolgáltató zónától. Utóbbi egybeesik a városon áthaladó 510. sz. úttal, így a Budapestre irányuló átmenő forgalom konfliktus helyzeteket generál.

Dunaharaszti hosszú távú célja a városközpont további fejlesztése a városi arculat, a forgalombiztonság, a parkolási lehetőségek, a városi komfort és a helyi identitás erősítése érdekében, valamint a nagyméretű, ellátatlan kertvárosias lakóterületeken helyi alközpontok kialakítása, amelyek javítják a város élhetőségét a szolgáltatások, intézmények lakóhelyhez közeli elérhetőségén keresztül, és a közösségi érintkezés jelentős helyszíneivé is válhatnak.

A városközpont megkezdett fejlesztése terén már jelentős eredmények születtek, de a közterületek átalakítását ki kell terjeszteni a Fő út – Soroksári út vonalon északi és déli irányban, valamint a Dózsa György út mentén a vasútállomásig. Szükség van a közterületek újrafelosztására: akadálymentes járdák, jól definiált parkolóhelyek, komfortos buszmegállók, fasorokkal ellátott zöldsávok, egységes arculatú utcabútorok és köztárgyak, valamint biztonságos csomópontok

kialakítására. További feladat biztosítani az épületek és üzletportálok kedvező városképi megjelenését. Ezáltal egy összefüggő, rendezett, kisvárosias arculattal rendelkező központ jöhet létre, amely helyet biztosít a város központi intézményeinek, lehetőséget ad a szolgáltatások kulturált igénybevételére, biztosítja a parkolás rendezett formáját, az utcák és csomópontok biztonságos használatát, és segít az átmenő forgalom városközpontot elkerülő útvonalra való terelésében.

Csökkenteni kell a városközpontba irányuló helyi autóforgalmat, amit egyrészt a helyi közösségi közlekedés és kerékpáros forgalom támogatásával, másrészt a helyi alközpontok kialakításával lehet elérni. Az alapintézmények bővítésénél, újak létrehozásánál a differenciált központrendszer céljait kell szem előtt tartani, a kereskedelmi és szolgáltatás kínálat bővítésénél a Paál László út és a Némedi út menti intézményi és központi területeket kell előnyben részesíteni.

Mindemellett az alapfokú ellátást biztosító intézmények önmagukban is központképző elemek, és a koncentráltabb központok mellett segítik a lakóterületek homogenitásának oldását, a komplex városi szövet és ezáltal az élő, jól működő, fenntartható város kialakulását. Támogatandó a szociális, egészségügyi, oktatási intézmények és rekreációt szolgáló zöldterületek jó térbeli megoszlása, a meglévő intézmények folyamatos megújítása.

Beavatkozások:

- Komplex közterületi rehabilitáció a Városközpont megújított területéhez kapcsolódóan a Dózsa György út mentén és a Baktay téren, sétálóutcák rendszerének kialakítása.
- Baktay tér környezetében lévő intézmények bővítése, zsidó temető parkfelújítása.
- Paál László út menti településközponti terület fejlesztése.
- Némedi út menti intézményterület fejlesztése.
- Időseket és gyermekeket ellátó intézmények, oktatási és egészségügyi intézmények felújítása.
- Új zöldterületek kialakítása.
- Helyi közösségi közlekedés fejlesztése.
- Helyi kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása.

2.2.5 Turisztikai infrastruktúra fejlesztése

A helyi természeti és épített értékek megőrzése, bemutatása és fenntartható módon történő hasznosítása hozzájárul a helyben lakók számára élhetőbb, valamint az ide látogatók számára egy vonzóbb környezet megteremtéséhez. A környezeti ártalmak csökkentése és a természeti területek védelme segíti megőrizni jó egészségi állapotot, hozzájárul a testi és szellemi megújuláshoz, rekreációhoz, azon túl, hogy az esztétikai élményekhez való jutásban is szerepe van, valamint az örökség megőrzésén keresztül a helyi identitástudatot is erősíti. A feltárásukhoz és elérhetőségükhöz kapcsolódó infrastruktúra, a jobb működésükhöz és az élményszerzéshez kötődő kiszolgáló rendszerek fejlesztése a struktúraváltás és a gazdaságfejlesztés egyik nélkülözhetetlen eleme.

Dunaharaszti hosszú távú átfogó célja a turisztikai és rekreációs ágazat fejlesztése folyamatosan bővülő infrastruktúrával és fejlődő intézményi háttérrel, amely növeli a város vonzerejét és az idegenforgalmi tartózkodási időt. További cél a jól és tudatosan felépített települési imázs kialakítása, a természeti adottságoknak, a Duna közelségének fenntartható módon történő integrálása a turisztikai szektorba, az erre épülő szolgáltatások hálózatba szervezése, a rekreációs lehetőségek és a kiszolgáló létesítmények mennyiségi és minőségi fejlesztése.

Fontos szempont a cél megvalósítása során mind a fizikai, mind a növekvő szellemi rekreációs igények szem előtt tartása, az imázs részét képező egyedi termékek és szolgáltatások fejlesztése.

Beavatkozások:

- Természeti területek védelme a rekreációs hasznosítás előtérbe helyezésével.
- Építészeti értékek feltárása és megőrzése a látogathatóság biztosításával.
- Aktív vízi turizmus infrastruktúrájának fejlesztése.
- Turisztikai létesítmények megújítása.
- Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás és kiskereskedelem területén működő vállalkozások letelepedésének támogatása.
- Sétálóutcák kialakítása.
- Vendéglátóegységek kiülő-helyei kialakításának támogatása.

2.2.6 Magas hozzáadott értékű tevékenységek letelepedésének támogatása

Dunaharaszti gazdasági térszervező ereje tovább erősíthető, ha a város az elért eredményekre támaszkodva tovább folytatja azt a gazdaságfejlesztési stratégiát, mely során a gazdasági szférát infrastrukturális és egyéb innovatív módon támogatja. Kiemelt feladat a következő években az idetelepedett vállalkozások számára biztosítani azokat a feltételeket, amelyek mellett e vállalkozások hosszú távon is a városban képzik el a jövőjüket. Köztük célszerű a szolgáltató szektorba tartozó vagy a fejlett technológiát alkalmazó, illetve a magas hozzáadott értéket termelő gazdasági társaságok arányát növelni, mivel jövedelmezőségük és annak hatásai hosszabb távon is jelen maradnak. A vállalkozások letelepítéséért zajló települések közti versenyben azok a települések, amelyek nem képesek megújítani gazdasági szolgáltatásaikat, gyorsan versenyhátrányba kerülhetnek a többiekhez képest.

Dunaharaszti hosszú távú célja az ipari és a logisztikai területek és tevékenységek kiteljesítésén, magas szintű fejlesztésén, a szolgáltatások színvonalának emelésén túl a vállalati K+F+I tevékenység intenzitásának növelése, ösztönzése, térségbe vonzása, azaz a kutatás-fejlesztési és innovációs aktivitás emelése. A vállalkozások kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenységének mennyiségi növelése olyan kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenységek megjelenésével társul, amelyek esetében a kutatás-fejlesztés kiegészül kísérleti fejlesztéssel is, így jelentős szellemi hozzáadott értéket tartalmaz, és az eredmények gyakorlati hasznosításával új, piacképes termékek, szolgáltatások, technológiák kifejlesztését eredményezheti. A tudás és technológia alapú termékek gyártói mellett fontos a változatos mikro-, kis- és középvállalati termelői és szolgáltatói céges hálózat megújítása, kiépülésének ösztönzése, valamint az erőforrások hatékony felhasználása céljával a kreatív közösségi kezdeményezések, az innováció atipikus lehetőségeinek erősítése a település

gazdasági hátterének diverzifikálása, a feldolgozóipar erősítése és a magas hozzáadott értéket előállító ágazatok ráépülésének elősegítése érdekében.

Dunaharasztnak fel kell készülnie az extenzív gazdaságfejlesztési stratégiából az intenzív gazdaságfejlesztési stratégiára történő fokozatos áttérésre. Az új gazdaságfejlesztési törekvések középpontjába a logisztikai központok megújítása mellé egyre inkább a magas hozzáadott értéket előállító, kutatással és fejlesztéssel foglalkozó vállalatok megtelepítésének ösztönzését kell helyezni az iparterületek alkalmassá tétele mellett. Egyes vállalkozások elvándorlása már jelzi ennek a folyamatnak a megindulását, az iparági struktúra átalakulását, a városon belüli átrendeződést, amelyet katalizálni szükséges, és az új fejlődési pályához tartozó üzleti környezettel kapcsolatos fejlesztési elemeket kell szem előtt tartani.

Beavatkozások:

- Tudás-intenzív iparágak, szolgáltatások megtelepedésének ösztönzése. Új és működő magas hozzáadott értéket előállító vállalkozások alapításának és betelepülésének ösztönzése..
- Klaszterek, vállalati együttműködések és helyi beszállítói hálózatok támogatása.
- Innovatív funkciók vonzása speciális gazdasági övezetek kialakításával.
- IKT szektor fejlesztése.

2.2.7 Humán infrastruktúra fejlesztése

Az emberi tudás felértékelődésével és a magasan képzett munkaerő folyamatosan növekvő igényeivel párhuzamosan egyre inkább előtérbe kerül a településfejlesztésben a humán infrastruktúra fejlesztése. A humán infrastruktúra fejlesztése komplex módon magába foglalja az oktatási és nevelési, illetve az egészségügyi alap- és részben szakellátás infrastrukturális és tartalomfejlesztését, a helyi természeti adottságokra épülő aktív életmód és sport infrastruktúrájának megerősítését, illetve a szociális ellátórendszer helyi igényekhez igazodó szolgáltatásbővítését. Továbbá ez a cél magában foglalja a felnőtt- és szakképzéshez szükséges infrastruktúra fejlesztését, valamint a kulturális funkciók erősítését szolgáló infrastruktúra bővítését és megújítását. A humán infrastruktúra változatos fejlesztése egyúttal az esélyegyenlőség feltételeinek javítását is elősegíti, hozzájárul a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok munkaerőpiaci integrációjához és életminőségének javításához.

Dunaharaszti hosszú távú célja a humán infrastruktúra különböző elemeinek fokozott és ellenőrzött fejlesztése a társadalmi és gazdasági igényeknek megfelelően, amelyek közvetlenül is hozzájárulnak a lakosság életminőségének javulásához, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatásához, és a helyi identitástudat erősödéséhez. Fontos és elérendő cél, hogy a lakosság helyben tudja igénybe venni a legfontosabb közszolgáltatásokat, amelyek intézményi infrastruktúráját, kapacitását és minőségét folyamatosan bővíteni, szélesíteni lehet a jövőben.

Folytatni szükséges a közintézmények infrastrukturális fejlesztését és kapacitásbővítését, amelyben hangsúlyozni kell a minél gyorsabb elérhetőség és az egyenlő hozzáférés elvét. Szintén elsődleges szempont az összes alapszolgáltatás helyben való meglétének biztosítása, a meglévő intézmények és szolgáltatások kínálatának kiszélesítése, valamint a szakellátás szintű szolgáltatások helyi és a környező települések igényeinek megfelelő telepítése, illetve mindezek fenntartható módon történő működtetése.

Beavatkozások:

- Az egészségügyi alapellátás infrastrukturális és tartalomfejlesztése a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés hangsúlyozásán keresztül.
- Szűrőprogramok helyben való biztosítása mobil szűrőegységek és/vagy a szigetszentmiklósi járóbeteg-szakellátó kihelyezett szolgáltatásai révén.
- A helyi természeti adottságokra épülő aktív életmód és sportolási lehetőségek népszerűsítése, az ehhez kapcsolódó alpinfrastruktúra megteremtése és fejlesztése, pl. uszoda építésével.
- Az egészséggazdaság fejlesztése a helyi infrastrukturális adottságokon, illetve rekreációs és sportolási lehetőségeken keresztül.
- A központi funkciók erősítéséhez szükséges humán infrastruktúra fejlesztése.
- A kulturális programok bővítéséhez szükséges közművelődési és kulturális infrastruktúra fejlesztése.
- Közintézmények műszaki állapotának javítása.
- A felnőttképzéshez és a szakképzéshez szükséges infrastruktúra fejlesztése.
- Az oktatásban az esélyegyenlőség biztosítása.
- Az idősellátás szolgáltatásainak bővítése és tartalomfejlesztés.
- A szociálisan hátrányos helyzetűek számára a folyamatos szociális ellátás biztosítása és azok szolgáltatásainak bővítése.
- A szociális ellátórendszer fejlesztése, például új szolgáltatások szervezésén és/vagy a meglévő szolgáltatások bővítésén keresztül.

2.2.8 Fenntartható mobilitás, biztonságos közlekedés

Dunaharasztiból jelentős nagyságú hivatásforgalmi célú mobilitási igény jelentkezik Budapest irányába, amely főként a gépjárműforgalom formájában a főúthálózatot terheli. A mobilitási igények növekedését az elmúlt időszakban nem követte a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, amely környezeti és közlekedési konfliktusokat eredményez. A nagy potenciális utasforgalmi kapacitással rendelkező kötöttpályás közlekedési eszközök elmaradt műszaki és infrastruktúra fejlesztése előtérbe helyezte az egyéni személygépjármű használatot, melynek eredményeként a város főúthálózata túlterheltté vált, jelentősek a forgalmi torlódások. A közterületeken a közlekedési funkció biztosítása vált elsődlegessé az állandósult gépjármű-elhelyezési problémákkal. A városközponton áthaladó főútvonalak gépjárműforgalma veszélyezteti az itt élők és dolgozók életkörülményeit.

Dunaharaszti hosszú távú célja a fenntartható mobilitás jegyében a személygépjárművel történő helyváltoztatások számának csökkentése a közösségi közlekedés fejlesztésével, a közlekedési eszköz-

váltás lehetőségeinek megteremtésével, a városon átmenő forgalom korlátozásával, valamint a gyalogos és kerékpáros infrastruktúra fejlesztésével.

A kötöttpályás közösségi közlekedés fejlesztéseként az utasforgalmi kapcsolódási pontokon meg kell teremteni a még hiányzó közlekedési eszköz-váltás lehetőségeit P+R B+R parkolók megfelelő színvonalú kiépítésével, közvetlen autóbusz átszállási lehetőséggel. Az országos és a főváros fejlesztési elképzeléseivel összhangban a kötöttpályás közlekedési hálózat Dunaharasztit is érintő elemeinek fejlesztését követően a fővárosi úticélok gyorsan, kényelmesen és biztonságosan elérhetővé válnak, versenyképes alternatívát teremtve a jelenleg az egyéni gépjármű közlekedést igénybe vevők számára. A kötöttpályás közlekedés fejlesztésével összhangban felül kell vizsgálni a párhuzamosan közlekedő távolsági közúti közösségi közlekedés (volán autóbusz járatok) létjogosultságát.

A városon belüli közösségi közlekedést biztosító autóbusz-viszonylatokat ki kell terjeszteni a jelenleg kiszolgáltatlan peremterületekre is. A korszerű, alternatív üzemanyag-meghajtású autóbuszok elterjedésével a viszonylatok útvonalai mentén a közlekedésből származó zajterhelés és a levegőszennyezés csökken.

Az érzékeny városközponti- és lakóterületekről az oda nem illő gépjármű-forgalmat el kell terelni, ki kell szorítani. A megmaradó mobilitási igényeket környezetkímélő autóbuszok mellett gyalogos- és kerékpáros-barát közlekedés preferálásával kell lebonolyítani. A városközponti terület használhatósága az egyéni gépjármű-közlekedés fokozott korlátozásával, valamint a parkolás szabályozásával növelhető. A gyalogos-és kerékpáros forgalom növekedését gyalogosbarát utcahálózat kiépítésével, valamint a kerékpárút-hálózat és az azt kiszolgáló infrastruktúra fejlesztésével kell elősegíteni.

A közlekedési infrastruktúra közlekedésbiztonsági szempontjai kiemelten kezelendők. A túlterhelt főutak forgalomtechnikai eszközökkel történő szabályozását, a gyalogos és kerékpáros átkelési pontok biztonságos kialakítását tovább kell folytatni. A földutak szilárd burkolattal történő ellátása, vagy a leromlott burkolatú és keskeny közlekedési felületek felújítása javítja a közlekedés biztonságát. A magasabb rendű utak által határolt területeken belül Tempo30 és Lakó-pihenő övezetek kijelölése és a környezetbarát, „lágymód” közlekedési módok (gyalogos és kerékpáros közlekedés) előtérbe helyezése együttesen növelik a közlekedés biztonságát.

Beavatkozások:

- Kínálati jellegű közösségi közlekedés megteremtése a műszaki és infrastrukturális paraméterek fejlesztésével, a közlekedési eszközváltások helyszíneinek biztosításával.
- A közterületi parkolás létesítményeinek fejlesztése és a gépjármű-elhelyezés és a rakodás szabályozása.
- A környezet minőségének javítása forgalomcsillapító intézkedésekkel, a gépjármű-közlekedés korlátozása épített forgalom- és sebességcsökkentő elemekkel.
- A közutak területének „újra felosztása” a gyalogos- és a kerékpáros közlekedés preferálásával, a gyalogos- és kerékpáros hálózat fejlesztésével.
- Korszerű, alternatív üzemanyag-meghajtású autóbuszok üzemeltetése.
- Csomópontok korszerűsítése, bővítése, útburkolatok építése és felújítása a megfelelő kapacitás és forgalombiztonság biztosítása érdekében.
- A gyalogos és kerékpáros átvezetések biztonságának növelése, szükség esetén középsziget kialakításával.
- Tempo30 és lakó- pihenő övezetek kijelölése.

2.2.9 Energiahatékonyság, klímavédelem és korszerű vízgazdálkodás

Az ésszerű, tudatos energiafelhasználás a hatások javításával (jobb hatásfokú berendezések alkalmazása, korszerű építészeti megoldások) és energiatakarékosággal érhető el. Ezáltal csökkenthetők a felhasznált erőforrások és az üvegházhatást okozó CO₂-kibocsátás, illetve a meglévő épületállomány üzemeltetésének költsége is racionalizálható. Az energiafogyasztás és kibocsátott CO₂ 1/3-a jellemzően az épületekhez köthető, ezért kiemelten fontos az épületek energiahatékonyságát javító beruházások ösztönzése. Az épületekhez kapcsolható kibocsátás-csökkentés elérése egyrészt az energiafelhasználás csökkentésével, másrészt a megújuló energiaforrások részarányának növelésével történhet.

A klímavédelem és hatékony energiafelhasználási programok sikerének egyik fontos feltétele az érintettek (lakosság, a vállalkozók, fejlesztők, döntéshozók, szolgáltatók stb.) minél szélesebb körű tájékoztatása. A szemléletformálás hosszú folyamat, amit érdemes minél hamarabb megkezdeni, ugyanis már a tudatos energiafelhasználás révén is jelentős ÜHG kibocsátás-csökkenés érhető el. A lakó- és intézményépületek komplex energetikai felújításával (nyílászárók cseréje, épület szigetelése, korszerű fűtési rendszer kialakítása, stb.) tovább csökkenthető az ÜHG-kibocsátás, valamint az épületek fenntartási költségei.

A megújuló energiaforrások hasznosításának vonatkozásában hazánkban a legelterjedtebbek a napkollektoros rendszerek, amit elsősorban a használati melegvíz-ellátáshoz és fűtésrészegítéshez használnak. További lehetőséget nyújt a geotermikus hőszivattyúk alkalmazása, amit télen a lakások fűtésére, nyáron pedig a hűtésére lehet használni.

A gazdasági szereplők körében növekvő szerepet kell, hogy kapjon az energiatakarékoság és a megújuló energiaforrások alkalmazása.

A zöldfelületek növelése, a környezetkímélő technológiák alkalmazása, az energiatudatosság mind a klímavédelmet szolgálják.

Az elmúlt időszakban tapasztalható nagy intenzitású csapadékesemények gyakoriságának növekedése, valamint a száraz időszakok hosszának növekedése előtérbe helyezi a csapadékvíz gazdálkodás kérdéskörét. A klimatikus változásokon túl a térszíni változások is kedvezőtlen hatást gyakorolnak a csapadékvíz elvezetésére. A települési burkolt felszín növekedése a csapadék összegyülekezési idejének csökkenését, és a lefolyási tényező növekedését okozza, ami a csatornák és árkok kapacitáshiányához vezet, így megnő a kiöntések gyakorisága. A csapadékhálózat kiöntésének gyakorisága a csapadékvizek visszatartásával, késleltetett bevezetésével csökkenthető. A csapadékvizek keletkezés helyén történő szabályozása a csapadékvíz talajba szivárogtatásával (nyílt

árokban, vízáteresztő burkolat, stb.), vagy ideiglenes tározásával (ciszternák, záportározók, csatornahálózatbeli tározás, stb.) valósítható meg. A telken belül visszatartott csapadékvíz felhasználható öntözésre, így a csatornahálózattal elvezetendő vízmennyiség csökkentésén felül ivóvíz megtakarítással is jár, valamint a növények számára is kedvezőbb az esővízzel történő öntözés. A másik lehetőség a tározott csapadékvíz elszikkasztása, amivel a csökkenő talajvíz pótlásához járul hozzá.

A csapadékvízzel történő gazdálkodás tárgyalása során nem szabad megfeledkeznünk a csapadékvíz minőségéről, ami a különböző vízzáró felületekkel történő érintkezés során jelentős mennyiségű, és változatos összetételű szennyezőanyagokat ragad magával.

Beavatkozások:

- Önkormányzati intézmények energiahatékonysági korszerűsítései.
- Megújuló energiaforrásokra alkalmazása az önkormányzati intézmények energiaellátásában.
- Szemléletformálás, lakosság tájékoztatása a tudatos energiafelhasználással elérhető kiadások csökkentéséről a mérhető adatok megosztásával.
- Csapadékvíz telken belüli visszatartásának és felhasználásának ösztönzése.
- Vízáteresztő felületek növelése.

2.2.10 Változatos rekreációs igényeket szolgáló zöldfelületi rendszer

A megfelelően kialakított zöldfelületi rendszer a települési szövetet tagoló, klimatikus viszonyokat kedvezően befolyásoló és a lakosság rekreációs igényeit kielégítő településszerkezeti elem. Bár az utóbbi években jelentős fejlesztések történtek, a jelenlegi zöldfelületek csak részben töltik be ezt a funkciót. A meglévő zöldfelületek területi eloszlása jelenleg egyenlőtlen. A felújított, illetve jól funkcionáló közkertek az Óváros középső részein és a Ligetváros egyes pontjain találhatóak. A többi városrész lakóterületei közcélú zöldfelületek szempontjából ellátatlanok. A megfelelő zöldfelületi rendszer javítja a lakosság életminőségét, hiszen az egészség megőrzésének alapvető feltétele a rendszeres testmozgás, a szellemi és fizikai kikapcsolódás is. A közhasználatú zöldfelületek ezenkívül a közösségi lét szinterei is egyben, így pszichés hatással is bírnak.

Dunaharaszti hosszú távú célja a közcélú zöldfelületekkel ellátatlan lakóterületek esetében és a tervezett lakóterületekhez kapcsolódóan szükséges zöldhálózat fejlesztése, hogy távlatban egy jó életminőséget nyújtó, területileg és rekreációs funkciókínálatát tekintve differenciált zöldterületi rendszer jöjjön létre.

A közterületi zöldhálózat hatékony megújítása ütemezetten megvalósítható meg. Egyes meglévő zöldfelületek fejlesztési, felújítási lehetőségével szemben, a meglévő lakóterületek esetében a telekstruktúra kis mozgásteret biztosít. A zöldfelületi rendszer a jelenleg beépítetlen telkek közösségi zöldfelületekké kialakításával fejleszthető, a városban már létrehozott hasonló közkertekhez hasonlóan.

A tervezett, de jelenleg még beépítetlen lakóterületeken új közparkok, közkertek kijelölése, illetve a településszerkezeti tervben foglaltaknak megfelelően történő létesítése szintén a megfelelő zöldfelületi rendszer megteremtését szolgálja. Az Újhegyi dűlő városrészben új közpark, illetve zöldfelület kijelölése javíthat a jelenlegi alacsony zöldfelületi ellátottságon. A kijelölt, de pillanatnyilag nem közkertként funkcionáló zöldterületek változatos kialakítása (funkciókínálat bővítése, különböző sportolási és játszó lehetőségek) szükséges. A Kertváros és a Tavak városrészekben több ilyen terület található.

A változatos rekreációs igényeket kielégítő zöldfelületi rendszer fontos, egyedi eleme a Duna-parti zöldhálózat kialakítása és fejlesztése, a Duna-part megközelítésének és végigjárhatóságának biztosításával. A településen belüli gyalogos rendszer bővítése, fásított sétálóutcák egybefüggő rendszerének létrehozása része a zöldhálózat bővítésének.

Beavatkozások:

- Meglévő közkertek, közparkok megújítása (Sport-sziget, Hősök tere, Tulipán tér).
- Új közösségi zöld- és egyéb rekreációs területek lehetőség szerinti kialakítása a meglévő lakóterületeken (Mindszenthy József – Arany János utcai új közkert, Újhegyi dűlő), illetve a tervezett lakóterülethez kapcsolódóan (Somogyváry Gyula utcai horgásztavak melletti park, Universum-tó melletti lakóterület-fejlesztéshez kapcsolódó közkert).
- Duna-parti sétány kialakítása a Duna-part végigjárhatóságának biztosítása érdekében, a természeti értékek szem előtt tartásával.
- Intézményhez kapcsolódó (városi uszoda), illetve használaton kívüli területeken (lezárt zsidó temető) zöldfelületi jellegű fejlesztések.
- Fasorok rendszerének bővítése, folyamatos megújítása, faállomány védelmének biztosítása.

2.2.11 Természeti és épített értékek megóvása és fejlesztése

A táji, természeti értékek jelentik Dunaharaszti egyik legfőbb vonzerejét. A Duna, a külterületi tórendszer, a védett természeti területek és az értékes természetközeli területek együtt olyan értéket képviselnek, amely meghatározó a város jövője szempontjából. A település múltját és identitását meghatározza az épített öröksége, amelynek fontosságát felismerve Dunaharaszti már jelentős lépéseket tett a műemlékek felújítása és a fenntartást biztosító hasznosítása terén.

Dunaharaszti hosszú távú célja a természeti és épített értékek hatékony védelme, folyamatos fejlesztése, fennmaradásuk biztosítása, és az értékek megismertetése, tudatos hasznosítása, miáltal a városi identitástudat erősíthető, a város turisztikai potenciálja, imázsa javítható, valamint támogathatóak az egészséges és fenntartható környezet céljai.

A település természeti vonzerejének megőrzéséhez az értékes területek védelme, a területre hatással bíró beruházások és fejlesztése ökológiai szemléletű koordinálása, a természeti értékek bemutatása szükséges. A jogi védelmet élvező lápterületek megőrzéséhez elengedhetetlen a szomszédos területhasználatok megfelelő szabályozása, a területet érő hatások minimalizálása érdekében. Az Alsónémedi-patak mentén lévő, ex lege lápterületként nyilvántartott Dunaharaszti

turjános védelme a határos gazdasági és rekreációs területek miatt kiemelt fontosságú. Az értékes, de jelenleg védelem alatt nem álló területek helyi védelmének biztosítása a természeti értékek fennmaradásának a záloga. A Dunaharaszti turjános folytatását képező, az Alsónémedi területén lévő védett területtel kapcsolatot biztosító értékes természeti terület védelme helyi szinten valósítható meg.

A környezeti nevelés és szemléletformálás eszköze a természeti értékek bemutatása. Az ismeretterjesztést szolgáló, Sport-szigeten létesítendő tanösvény bekapcsolható a Duna-parti sétány-rendszerbe.

Dunaharaszti műemléki értékeit – Nepomuki Szent János szobor, Laffert-kastély, Laffert-kúria, Német nemzetiségi tájház – a továbbiakban is jó állapotban fenn kell tartani, folyamatos hasznosításukról gondoskodni szükséges, környezetüket ápolni kell, ezáltal biztosítható a múlttal való élő kapcsolat, a helyi identitás ápolása.

Szükség van ugyanakkor a műemlékeken túl további épített értékek helyi szintű védelmére is. A város történelmében, épített környezetében meghatározó jelentőségű, a városképet pozitívan alakító épületek azonosítása, értékeik számbavétele, a védelemre érdemes helyi rendeletben való rögzítése mellett azok fenntartásáról, felújításáról is gondoskodni szükséges.

Az épített értékek fejlesztését szolgálja az újonnan épülő, méretüknél, funkciójuknál fogva meghatározó jelentőségű épületek kiemelten gondos kezelése a városképi megjelenést illetően az építési szabályzatban és a településképi véleményezés során.

Beavatkozások:

- Tervezett fejlesztések természetvédelmi szempontú megvalósítása, a természeti értékek maximális figyelembe vételével.
- Duna-parti tansövény létesítése, a parti sétányhoz kapcsolódóan.
- Természeti értékek helyi védelméről szóló rendelet megalkotása, környezeti nevelés, szemléletformálás.
- Épített örökség helyi védelméről szóló rendelet megalkotása.
- A műemlékek és helyi védett épületek felújítását, környezetének rendezését szolgáló támogatási rendszer működtetése.

2.2.12 Duna-parti területek fejlesztése

A Ráckevei (Soroksári)–Duna értékes természeti terület, a város jelentős adottsága, a dunaharaszti identitás meghatározó eleme. Ugyanakkor a Duna-part jelenléte nincs kellően kihasználva. A vízi sportok, a kempingezés lehetőségei, feltételei szegényesek, a part megközelítését, végigjárhatóságát akadályok nehezítik. Felhagyott, alulhasznosított telephelyek foglalják el az értékes vízparti területet. A Fő út és a HÉV parthoz való közelsége azt is jelenti, hogy ahol a holtág, a Duna-Tisza-csatorna vagy a HÉV töltése akadályt képez a végigjárhatóság számára, ott csak az akadályozó közlekedési nyomvonalak többszöri keresztezésével lehet kerülni.

Dunaharaszti hosszú távú célja a Duna-part megközelítésének és végigjárhatóságának biztosítása, a parton idegen funkcióként megjelenő telephelyek funkcióváltása, parthoz kapcsolódó szolgáltatás kínálat bővítése, a Sportszigeten természeti rekreációs központ kialakítása, a sport és rekreáció feltételeinek javítása a környezetvédelmi és ökológiai szempontok érvényesítése mellett.

A Ráckevei (Soroksári)–Duna város életébe való intenzívebb bekapcsolása mellett is szem előtt kell tartani a különleges természeti értékek védelmét. Dunaharaszti kiemelkedő értékét képviselik ezek a természet-közei területek, ezért biztosítani szükséges a természetes élőhelyek megőrzését. Támogatni kell a Ráckevei (Soroksári)–Duna vízminőségének javítására irányuló erőfeszítéseket. Együtt kell működni az ebben érdekelt szereplőkkel. A parthasználatot a környezetvédelmi szempontokra tekintettel kell kialakítani. Előnyben kell részesíteni a kíméletesebb igénybevétellel járó tevékenységeket.

Szükség van az M0 vonalától délre elhelyezkedő és a HÉV járműtelepe mögött, a HÉV sétány folytatásában lévő gazdasági telephelyek funkcióváltására, a parthoz kötődő, tágabb célközönséget kiszolgáló funkciók telepítésére.

Biztosítani kell a Duna-part megközelíthetőségét és végigjárhatóságát. A partra vezető utakat egyértelmű jelzésekkel kell biztosítani, és a megközelítés során is gondoskodni kell a lágy közlekedési módok előnyben részesítéséről. A parton a gyalogos forgalom elsőbbsége biztosítandó. Ennek érdekében a telephelyek funkcióváltásával párhuzamosan az azokon való átjárásról is gondoskodni kell. A HÉV sétány és a Sportsziget között a dunai holtágon, a Hókony és a Paradicsomsziget között a Duna–Tisza-csatornán gyalogos kishíd, valamint a HÉV töltését a Duna-ág felől megkerülő függesztett járda építésével lehetséges a gyalogos végigjárhatóság kialakítása.

Az EuroVelo nemzetközi kerékpárút hálózat részeként kiépítendő a Ráckevei (Soroksári)–Duna közelében vezető kerékpáros útvonal, amely a város idegenforgalmi lehetőségeit is javítja. A kerékpáros útvonalat a kellő szélességű parti vagy partközeli utcákon célszerű vezetni, kerülve a nagyobb sebességű forgalmat bonyolító Fő út többszöri keresztezését és a gyalogosforgalommal való konfliktusokat egyaránt. A HÉV töltésen a meglévő szintbeni átjárón, a Duna–Tisza-csatornán kerékpáros híd építésével vezethető át a kerékpáros útvonal. A Duna–Tisza-csatorna mellett és a Sportszigetre vezető lejtőn kapcsolható be a kerékpáros hálózatba az EuroVelo dunaharaszti érintő nyomvonala.

Természeti rekreációs központtá fejlesztendő a Sportsziget. Bővíteni kell a parthoz kapcsolódó szolgáltatáskínálatot, javítani szükséges a kempingezés és a vízi sportok feltételeit a vízhez kötődő turizmus fejlesztése érdekében. A pihenés, kikapcsolódás, evezés, vízitúrázás, kerékpározás és gyalogos túrázás, vízparti sportlehetőségek, horgászat lehetőségeinek fejlesztése, a kiszolgáló infrastruktúra helybiztosítása, vonzó, tiszta és biztonságos környezet megteremtése a feladat. Parti sétány és tanösvények rendszerének kialakítása, a sportszigeti parkerdő fejlesztése, a kempingek rehabilitációja, újrahaznosítása, a hajóállomás kishajók számára való megújítása szolgálhatja a komplex szolgáltatáskínálat kialakítását.

Bevatkozások:

- A Ráckevei (Soroksári)–Duna vízminőségének javításában való közreműködés.
- A vízparti telephelyek funkcióváltásának támogatása a part gyalogos megközelítésének biztosításával egyidejűleg.
- Gyalogos és kerékpáros kishidak létesítése a keresztező vízfolyásokon.
- Egyértelmű és biztonságos kerékpáros és gyalogos nyomvonalak kijelölése, a lágy közlekedési módok előnyben részesítése.
- A sportolás, a rekreáció és a kiszolgáló infrastruktúra fejlesztésének támogatása.
- Parti sétány rendszerének kialakítása.
- Hajóállomás rehabilitációja kishajók számára.
- Kempingek megújítása.

2.3. A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések

A koncepció külső összefüggései elsősorban az országos és megyei fejlesztési elképzelésekkel való kapcsolat szempontjából értelmezhetőek. A településfejlesztési koncepcióban rögzített céloknak ezekhez a magasabb szintű tervekhez is igazodni kell.

Kiemelendő, hogy az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióban szerepel a Duna-térség fenntartható fejlesztésének feladata, valamint a Pest Megyei Területfejlesztési Koncepcióban kiemelt szerepet kap a Duna stratégia megvalósítása. Ezekkel összhangban Dunaharaszti Településfejlesztési koncepciójában területi célként került megfogalmazásra a Duna parti területek fejlesztése.

A következőkben a koncepció elemeinek az országos és megyei fejlesztési dokumentumokban megfogalmazott célkitűzésekhez való hozzájárulása kerül bemutatásra.

		Dunaharaszti TFK átfogó céljai			
		kvalifikált munkaerőre építő dinamikus gazdaság és magas foglalkoztatottság	kompakt város – fejlett kisvárosi környezet, komplex városi szolgáltatások	egészséges város	értékes táji környezet megőrzése, regionális turisztikai vonzerő
Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció specifikus céljai	versenyképes, innovatív, hálózati gazdaság	XXX	O	O	O
	életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás	XX	X	X	XX
	gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	X	X	XXX	XX
	kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	XXX	X	O	O
	értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom, romaintegráció	X	X	O	O
	jó állam: szolgáltató állam és biztonság	O	XX	O	O
	stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme	O	O	XX	XXX
	az ország makroregionális szerepének erősítése	X	O	O	O
	többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	X	X	O	X
	vidéki térségek népességeltartó képességének növelése	XXX	XX	O	O
	kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	O	O	X	XXX
	területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés	XXX	X	O	X
	összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása	X	X	O	O

XXX: Dunaharaszti TFK célja nagymértékben hozzájárul az OFTK céljának eléréséhez

XX: Dunaharaszti TFK célja közepes mértékben hozzájárul az OFTK céljának eléréséhez

X: Dunaharaszti TFK célja kismértékben hozzájárul az OFTK céljának eléréséhez

O: Dunaharaszti TFK célja csupán közvetetten járul hozzá az OFTK céljának eléréséhez

		Dunaharaszti TFK átfogó céljai			
		kvalifikált munkaerőre építő dinamikus gazdaság és magas foglalkoz- tatottság	kompakt város – fejlett kisvárosi környezet, komplex városi szolgáltatások	egészséges város	értékes táji környezet megőrzése, regionális turisztikai vonzerő
Pest Megyei Területfejlesztési Koncepció stratégiai céljai	szociális és közbiztonság megerősítése, közösségek megújítása, családi értékek előtérbe állítása	O	X	X	O
	térségi szereplőkkel való együttműködés intézményesítése, a belső kapcsolati háló fejlesztése	X	X	O	O
	egészséges társadalom, egészséges életmód	O	X	XXX	X
	kreatív, tudásalapú társadalom, oktatás megújítása, kulturális értékek megőrzése, identitás erősítése	X	XXX	O	X
	a gazdaság erősítése, technológia és tudásintenzív, foglalkoztatást erősítő ágazatok fejlesztése	XXX	X	O	O
	gazdasági húzóterések teljesítményének, versenyképességének, exportjának növelése	XX	O	O	O
	makroregionális logisztikai funkciók erősítése kiemelten az M0 mentén és a repülőtér térségében	XXX	O	O	O
	a fejlődésben elmaradott és a lemaradó (pl. Ráckevei) térségek felzárkóztatása	X	X	O	O
	nemzetközi és országos multimodális közlekedési kapcsolatrendszer fejlesztése	X	O	O	O
	a megye belső közlekedésének fejlesztése, kiemelten a térségközpontok és az elővárosi közlekedés	X	XX	O	O
	policentrikus települési struktúra, takarékos területhasználat, épített és környezeti értékek megővése és fejlesztése	O	XXX	X	XXX
	energiagazdálkodás, vízgazdálkodás, közműfejlesztés és környezetvédelem	O	X	XXX	O

XXX: Dunaharaszti TFK célja nagymértékben hozzájárul az PMTK céljának eléréséhez

XX: Dunaharaszti TFK célja közepes mértékben hozzájárul az PMTK céljának eléréséhez

X: Dunaharaszti TFK célja kismértékben hozzájárul az PMTK céljának eléréséhez

O: Dunaharaszti TFK célja csupán közvetetten járul hozzá az PMTK céljának eléréséhez

2.4. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

Dunaharaszti városrészeinek lehatárolása már a korábbi településfejlesztési dokumentumokban megtörtént a város történelme, gazdasági fejlődése és népességének területenként megkülönböztethető mértékű növekedése alapján. Ez a lehatárolás ma is érvényes, felülvizsgálata nem indokolt.

2.4.1 Óváros

Az Óváros Dunaharaszti legrégebbi településrésze. A Dunával párhuzamosan haladó főút mellett kialakult város településmagja helyezkedik el itt, és ennek megfelelően ez a műemlékekben és régészeti emlékekben leggazdagabb terület. Itt sűrűsödnek az igazgatási, pénzügyi, kereskedelmi, oktatási, szociális és egyházi funkciók. Történelmileg két részre osztható: a régebbi Alsóvárosra és az újabb Felsővárosra. Az Óváros legnagyobb kihívását a területet délről északra keresztül szelő 510. sz. főút jelenti, ami nélkül nem úgy alakult volna ki a város, ahogy ma ismerjük, de ma már jelentős problémák hordozója ez a közlekedési tengely. A gyors fejlődésből fakad a terület másik lényeges problémája, hogy a város belső magja heterogén arculatot mutat, nem alakult ki egy kisvárosias központ, noha az utóbbi idők fejlesztései jelentős előrelépést hoztak ezen a téren.

Az Óvárost érintő hosszú távú cél a Városközpont megújításának kiterjesztése északi és déli irányban az 510. sz. főút mentén, valamint az úgynevezett Városi alközpont irányában, a Dózsa György út mentén a vasútállomásig. Dunaharaszti kisvárosias imázsának erősítése és a városias lakókörnyezet funkcióinak biztosítása érdekében szükséges a közterületek komplex megújítása, a kapcsolódó intézmények felújítása, bővítése, hasznosítása, a kereskedelmi és vendéglátó helyek megjelenésének, arculatának rendezése, valamint a Hősök tere és a felhagyott zsidó temető felújítása. Utóbbi új kulturális funkció megjelenését is jelentené itt szabadtéri múzeumként.

Cél az 510. sz. főút forgalmának csökkentése és további forgalomtechnikai beavatkozásokkal a forgalombiztonság növelése. A parkolási problémák csökkentése szabályozási eszközökkel történhet, de további P+R és B+R parkolók kialakítása is szükséges a HÉV megálló közelében. A gyalogos és kerékpáros infrastruktúra fejlesztésének általános igénye hangsúlyosan érinti az Óvárost. A gyalogosbarát felületek kiterjesztése kedvező lenne a Baktay tér környezetében, a kerékpáros hálózat főelemei pedig megvalósítandók kelet-nyugati és észak-déli irányban.

A területen sűrűsödő intézmények miatt a városrész érintett az intézmények energetikai korszerűsítése, az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások alkalmazása terén is.

A városrész északi, Duna-ág melletti területén a funkcióváltás kívánatos, és ezt a területet érinti a Ráckevei (Soroksári)–Duna menti gyalogos és kerékpáros útvonal kialakítása is.

2.4.2 Ligetváros

A Ligetváros a Budapest – Kelebia vasútvonaltól az 51. sz. főútig húzódó, jórészt kialakult településrész. Részei a Rákóczi-liget és a Petőfi-liget, amelyek a XIX. század végétől alakultak ki, de a városrészhez tartoznak új beépítésű területek is a belterület szélein. Funkcióit tekintve meglehetősen homogén, a lakófunkció mellett elszórtan találhatóak gyermekintézmények és közhasználatú zöldfelületek, játszóterek.

A Ligetvárost érintő hosszú távú cél a homogén lakóterületek élhetőségének, szolgáltatásainak fejlesztése. Ennek érdekében a Hétszínvirág Óvoda környezetében megjelent alközponti funkciók kiterjedésének bátorítására, támogatására van szükség. A zöldfelületi fejlesztések folytatása, utcafásítás fejlesztése, forgalomcsillapított övezetek további kijelölése ugyanezt a célt szolgálhatja. Az 5201. sz. összekötő út forgalombiztonságának növelése további forgalomtechnikai beavatkozásokkal érhető el, valamint a Némedi út mentén a parkolási problémák csökkentésére van szükség. A gyalogos és kerékpáros infrastruktúra fejlesztése terén a Ligetváros esetében elsősorban az Alsónémedi irányába vezető kerékpáros nyomvonal fejlesztése lényeges. Az itt található intézmények ugyancsak érintettek az intézmények energetikai korszerűsítése, az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások alkalmazása terén.

A városrész sajátossága, hogy a határain jelentkeznek további infrastrukturális fejlesztési célok. A vasútvonal új vágánnyal való fejlesztése kapcsán alapvető érdek gondoskodni arról, hogy a vasút szeparáló hatása ne növekedjen, és jól használható, kényelmes, biztonságos, sűrűn elhelyezett külön szintű csomópontok kerüljenek kialakításra az egyéni gépjármű közlekedés és a gyalogos keresztezések számára egyaránt. A déli városrészi határt képező csatorna jelenlegi keresztmetszete szűkös, és ez egyre nagyobb problémát okozhat, így kapacitásának fejlesztése szükséges. A városrész keleti határán pedig a gazdasági területek lakóterületeket terhelő, zavaró hatásának csökkentésére kell törekedni.

2.4.3 Kertváros

A Kertváros szintén a Budapest – Kelebia vasútvonaltól az 51. sz. főútig húzódik, de a Ligetvárostól délre. Területének északi részén a Bezerédi lakóterület új beépítései dominálnak, déli részét pedig az átalakulóban lévő MÁV-alsó lakóterület alkotja. A két lakóterületet a temető és annak bővítési területe választja el. A zártkertes területeken az utcahálózat kialakulatlan, egyaránt jelen vannak a hosszú szalagtelkek és az apró hétvégiházak, valamint a telkek újraosztásával kialakult kisebb földrészleteken a kertvárosias lakóházak. A városrész jelentős adottságát jelentik a horgásztavak.

A Kertvárost érintő hosszú távú cél a MÁV-alsó területének ütemezett, irányított fejlesztése, melynek révén a korábbi zártkertekből álló terület fokozatosan élhető, kényelmes, rendezett kertvárossá fejlődhet. Ennek érdekében gondoskodni kell a telekkönyvi és használati állapot közötti eltérések rendezéséről, a távlati célokat szem előtt tartó utcaszerkezet kijelöléséről, a víziközmű hálózat kiépítéséről, a gyűjtő- és kiszolgálóút-hálózat bővítéséről, a lakóterületek kialakulásával lépést tartó zöldterületi fejlesztésekről. Támogatni szükséges a MÁV-alsó terület fejlesztését szolgáló önszerveződéseket. A terület kiépülésével a helyi közösségi közlekedési hálózat kiterjesztése is aktuálissá válhat. A kedvező adottság kihasználása érdekében fejleszteni szükséges a MÁV Alsó megállót, környezetében P+R és B+R parkolókat kell kialakítani, autóbusz megállót fejleszteni. A közterületek rendezésével a gyalogos és kerékpáros infrastruktúra fejlesztéséről is gondoskodni kell.

Támogatni kell a Szivárvány Óvoda környezetében az alközponti funkciók térnyerését, hogy a lakóterületek homogenitása oldódjon. Ez a terület a horgásztavaknak köszönhetően zöldfelületi fejlesztésekre is kiválóan alkalmas. A terület arculatának alakítását szolgálhatják az utcafásítások is. Az itt található intézmények ugyancsak érintettek az intézmények energetikai korszerűsítése, az energiahatékonyság növelése és a megújuló energiaforrások alkalmazása terén.

2.4.4 Újhegyi-dűlő

Az Újhegyi-dűlő Dunaharaszti elkülönülő városrésze, az M0 gyorsforgalmi út választja el a település hagyományos központjától. A Ráckevei (Soroksári)–Duna és a Soroksári út közötti üdülőterület fokozatosan kertvárosias lakóterületté alakult át. A Soroksári úttól keletre, az M0 szomszédságában lévő hétvégi házas kiskertes terület kertvárosias átalakulása a közeljövőben várható. A közigazgatási határ melletti korábbi mezőgazdasági területen újonnan került lakóterület parcellázásra, beépülése megkezdődött.

Az Újhegyi-dűlőt érintő hosszú távú cél az átalakuló területek ütemezett, irányított fejlesztése, melynek révén a korábbi zártkertekből álló terület fokozatosan élhető, kényelmes, rendezett kertvárossá fejlődhet. Ennek érdekében gondoskodni kell az utcaszerkezet szabályozásáról, a gyűjtő- és kiszolgálóút-hálózat bővítéséről, a gyalogos infrastruktúra kiépítéséről, a víziközmű- és gázhálózat kiépítéséről, a lakóterületek kialakulásával lépést tartó zöldterületi fejlesztésekről, utcafásításról. A terület kiépülésével a helyi közösségi közlekedési hálózat kiterjesztése is aktuálissá válhat.

2.4.5 Szigetek

A Szigetek a Ráckevei (Soroksári)–Duna menti területeket foglalja magába. Ide tartozik a Hév sétány, a Sportsziget, a Haraszti-sziget (Hókony) és a Paradicsomsziget, valamint az Óvárostól délnyugatra lévő természetközeli és mezőgazdasági területek, de a Hév sétány és a Duna utca közötti telephely is. A beépített területek üdülőknek adnak helyet, míg a Sportsziget a rekreációs és sportfunkciók gyűjtőhelye. A nagyszerű természeti adottságok ellenére a végigjárhatóság akadályoztatása és a szolgáltatások hiánya miatt a terület nem használja ki a lehetőségeit. A Sportszigeten megkezdett fejlesztések viszont már előremutatóak.

A Szigeteket érintő hosszú távú cél a védett természeti területek megőrzése, a természetvédelmi szempontokat figyelembe vevő bemutatása, valamint a Duna-part végigjárhatóságának biztosítása, és a Sportsziget természeti rekreációs központtá fejlesztése. A természeti területek megőrzésének igényéhez kapcsolódik a Ráckevei (Soroksári)–Duna revitalizációja. A víz közelségének kihasználása érdekében biztosítani kell a parti gazdasági területek funkcióváltását, a part gyalogos végigjárhatóságát, a part közelében kerékpáros útvonal kijelölését a nemzetközi kerékpárút hálózat részeként, valamint csónakkikötők létesítését.

A Sportsziget komplex fejlesztése érdekében szükség van a zöldfelületek fejlesztésére, a hajóállomás rehabilitációjára, kishajós turistajárat szervezésére, Duna-parti sétány és tanösvény kialakítására. Új rekreációs és turisztikai funkciót jelenthet a Nomád kemping rehabilitációja és a Duna kemping fejlesztése. A sportolási lehetőségek támogatása érdekében futópályát szükséges építeni és fejleszteni lehet az edzőparkot. A megközelítés biztosítása érdekében a parkolási lehetőségeket is rendezni kell.

Az üdülőterületek élhetősége érdekében gondoskodni kell az ivóvízhálózat kiépítéséről és a Paradicsomsziget megközelítésének rendezéséről, valamint a lakóutcák szilárd burkolattal való ellátásáról.

2.4.6 Tavak

A Tavak városrész az 51. sz. főúttól keletre az Alsónémedi közigazgatási határig húzódik. Északon a Némedi út, délen a Ganz Ábrahám utca, Alsónémedi-csatorna vonala határolja. Táji képét a 80-as években kezdődött kavicsbányászat határozza meg, melynek nyomán bányatavak maradtak hátra. Ezeket horgász-, csónakázó- és fürdőtóként hasznosítják, a törmeléklerakókat pedig erdősítik, amelyekből összefüggő kiránduló erdő alakítható ki. A rekreációs funkciók mellett üdülőházak, kiskertes terület alakult ki. A népszerű helyen újabb területeket parcelláztak üdülőterület számára.

A Tavakat érintő hosszú távú cél a bányatavakra építő turisztikai kínálat erősítése, párhuzamosan a rekultiváció folytatásával, a vízfelületek megőrzésével és az erdőterületek fejlesztésével, valamint az üdülőterületek infrastruktúrájának fejlesztése. A területen található védett természeti terület (turjános) megőrzése ugyanúgy feladat, mint az értékes, de nem védett természeti terület helyi jogszabályi védelmének biztosítása.

Az üdülőterületek ellátása érdekében a kiszolgálóút-hálózat bővítésére, szilárd burkolattal ellátására, gyalogos infrastruktúra kiépítésére, parkolási lehetőségek fejlesztésére, víziközmű és gázhálózat kiépítésére van szükség. Gondoskodni kell a terület közlekedési kapcsolatainak javításáról, az 51. sz. főút mellett, az úgy nevezett Csuklópont területén a Paál László út csomópontjának kiépítése szükséges.

A funkciókínálat bővítése és a lakosság kiszolgálása érdekében sportközpont (tornacsarnok és uszoda), valamint kapcsolódó zöldterület kialakítása kívánatos a területen.

2.4.7 Iparterületek

Az Iparterületek kialakítását az M0 és az 51. sz. főút megépítése segítette elő. Az Északi Iparterület kiépítése 1992 óta folyamatosan történik a telkek, utak, közművek kialakításával, és majdnem teljesen benépesült. A Déli Iparterületeken még csak néhány telephely található. Ide tartozik a város szennyvíztisztító telepe és a szomszédságában lévő komposztáló telep is. A zavaró hatású gazdasági tevékenységek számára a lakóterületektől távolabbi területek lettek kijelölve mind az Északi, mind a Déli Iparterületen.

Az Iparterületeket érintő hosszú távú cél az extenzív gazdaságfejlesztési stratégiából az intenzív gazdaságfejlesztési stratégiára történő fokozatos áttérés. Az új gazdaságfejlesztési törekvések középpontjába a logisztikai központok megújítása mellé egyre inkább a magas hozzáadott értéket előállító, kutatással és fejlesztéssel foglalkozó vállalatok megtelepítésének ösztönzését kell helyezni az iparterületek alkalmassá tétele mellett.

Cél továbbá a lakóterületeket érő zavaró hatások csökkentése az azokhoz közeli gazdasági területeken, a zavaró hatások elkerülése a még be nem épült területeken. Feladat a közlekedési infrastruktúra fejlesztése az iparterületi beruházások függvényében. Az infrastruktúra hálózatokat érintő további teendő az Északi Iparterületeken fellépő nyomásproblémák miatt a terület kétirányú betáplálásának megteremtése, valamint a beépítetlen területeken a víziközmű hálózat kiépítése, az Északi Iparterületek déli részén a nagyközépnomású gázvezeték-hálózat felbővítése, a Déli Iparterületeken a fejlesztések során a víziközmű- és gázvezeték-hálózat kiépítése. Feladat a megújuló energiaforrások hasznosításának támogatása, tanácsadás.

2.4.8 Városrészként nem besorolt területek

A fenti városrészekbe be nem sorolt területek alkotják a város külterületeit a közigazgatási terület észak-keleti és dél-keleti részein: mezőgazdasági területek, erdőterületek, természeti területek, közlekedési területek tartoznak ide.

A be nem sorolt területeket érintő hosszú távú cél a külterületi erdőtelepítés, a belvíz és csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztése, az 51. sz. főút kapacitásbővítése forgalmi sávbővítéssel, közlekedési csomópontok átépítésével, valamint a Budapest-Kelebia vasútvonal fejlesztése, második vágány építésével, pályarehabilitációval.

		Településrészek							
		Óváros	Ligetváros	Kertváros	Újhegyi- dűlő	Szigetek	Tavak	Ipar- területek	Nem besorolt
Dunaharaszti TFK rész céljai	helyi identitástudat erősítése, népesség megtartása	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	X
	kettős térségi szerepkör fejlesztése	XXX	X	X	X	XX	XX	XX	O
	átalakuló városrészek tervszerű, ütemezett fejlesztése	X	XX	XX	XXX	O	X	XXX	O
	differenciált központhálózat	XXX	XXX	XXX	X	X	X	O	O
	turisztikai infrastruktúra fejlesztése	X	X	X	X	XXX	XXX	O	X
	humán infrastruktúra fejlesztése	XXX	XXX	XXX	XX	X	X	X	O
	fenntartható mobilitás, biztonságos közlekedés	XXX	XXX	XXX	XXX	XX	XX	XX	X
	energiahatékonyság, klímavédelem és korszerű vízgazdálkodás	XXX	XXX	XXX	XXX	X	X	XX	X
	magas hozzáadott értékű tevékenységek letelepedésének támogatása	X	X	X	X	O	O	XXX	O
	változatos rekreációs igényeket szolgáló zöldfelületi rendszer	XXX	XXX	XXX	XXX	XX	XX	O	XX
	természeti és épített értékek megóvása és fejlesztése	XXX	X	X	X	XXX	XXX	X	XXX
	Duna-parti területek fejlesztése	X	O	O	O	XXX	O	O	O

XXX: a városrész erősen érintett, szoros kapcsolatban van a részcéllal

XX: a városrész közepesen érintett, közepes kapcsolatban van a részcéllal

X: a városrész mérsékelten érintett, közvetett kapcsolatban van a részcéllal

O: a városrész nem érintett, nincs kapcsolatban a részcéllal

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

A koncepció kialakítását részletes helyzetfeltáró, elemző és értékelő vizsgálatok alapozták meg, amelyek széleskörűen tartalmazzák a statisztikai és egyéb adatforrásból, egyedi adatfelvételtől származó adatokat (Megalapozó vizsgálat).

3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a területfelhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

3.2.1 Műszaki infrastruktúra térbeli rendje

Közlekedés

51. számú főút Dunaharasztit elkerülő nyomvonala rendkívül kedvező, mivel tehermentesíti a város belső területeit az átmenő forgalom egy részétől, azonban teljesítőképessége határán mozog, ezért kapacitásbővítése szükséges. A bővítéssel a főút 2x2 sávossá válna legalább a Dunaharaszti és Taksony közötti szakaszon.

A Dunaharasztiin áthaladó 510. számú főút magas forgalomterhelését a megkezdett rehabilitációs típusú átépítés folytatásaként tovább kell csökkenteni az 51. sz. főút kapacitásnövelő fejlesztésével összhangban.

A város belső úthálózati rendszerének vázát alkotó gyűjtőúthálózat még nem alakult ki teljesen. A hiányzó gyűjtőút-hálózati kapcsolatok fejlesztésére főként az 51. és az 510. sz. főutak között, illetve a területfelhasználási igényeknek megfelelően van szükség, kelet-nyugati és észak-déli irányban.

A Budapest – Kelebia vasútvonal nemzetközi és elővárosi fejlesztése révén a második vágány kiépítése várható, amelynek területbiztosítását Dunaharaszti szabályozási terve 2007 óta tartalmazza a MÁVTI Kft. fejlesztési tervének (Tsz: 11058) megfelelően. A második vágány építés és a meglévő vágány felújítása következtében a vonal engedélyezett sebessége növekedne, az utazási idő csökkenne. A fejlesztéssel új külön szintű közúti-vasúti aluljárók létesülnének a Szondi utca – Határ út és a Temető utca – Paál László utca vonalában, a Némedi úti aluljáró kiszélesítésre kerülne.

A település közigazgatási területének nyugati határán van az OTrT által kijelölt nemzetközi és országos kerékpárút törzshálózat egyik tervezett nyomvonala, amely az EuroVelo 6 Duna menti folyosó része. A nemzetközi és országos tervek figyelembe vételével javasoljuk az EuroVelo 6 nyomvonal Dunaharaszti szakaszának kialakítását a part menti zónában.

A BATrT javaslata szerint az észak-déli kerékpáros kapcsolat mellett a kelet-nyugati kerékpárút hálózat eleme biztosítja a térségi kapcsolatokat. Ennek figyelembe vételével javasolt a nyomvonal kialakítása Dózsa György út – Némedi út vonalán, az Andrássy Gyula utcában meglévő kerékpárút nyomvonalának felhasználásával.

Közművek és elektronikus hírközlés

Dunaharaszti beépített lakó- és gazdasági területén a közmű- és hírközlési hálózatok kiépítettnek tekinthetők. A település fejlesztési tartalékkal rendelkező beépítésre szánt területein azonban szükséges a vízi, az energia és távközlési hálózatok helybiztosítása közterületen, illetve kiépítése a területek beépülésének ütemében.

3.2.2 Területfelhasználás

A Duna-parti területek fejlesztése hosszú távú céllal összhangban kívánatos lenne a Duna-parthoz csatlakozó területeken olyan területfelhasználás kialakítása, amely az értékes területnek megfelelő használatot biztosít. Ennek érdekében a korábbi telephelyek, gazdasági területek helyett a szélesebb közönség számára is hozzáférhető, intézményi funkcióknak helyet biztosító területfelhasználás kijelölése indokolt. A HÉV járműtelep mögött, a HÉV sétány folytatásában elhelyezkedő, önkormányzati tulajdonú területen már korábban kijelölésre került központi vegyes (mai szóhasználat szerint intézményi) területfelhasználás, és a gazdasági épületek bontásra kerültek. Az M0-tól délre, lakóterületek által körülvett, magántulajdonú gazdasági terület szintén alulhasznosított, ezért a tulajdonos szándékaival összhangolt funkcióváltás kívánatos, melynek során a part hozzáférhetősége, gyalogos végigjárhatósága is biztosítható.

A zöldfelületi rendszer fejlesztése a településszerkezeti terv szintjén, megfelelő területfelhasználási egységek biztosításával erősítendő meg, amely a megújított közösségi zöldfelületek zöldterületi területfelhasználási egységbe sorolását, új zöldterületek kijelölését jelenti. Az Országos Erdőállományi Adattárnak megfelelően szükséges rendezni az erdőterületek besorolását. A Budapesttel közös közigazgatási határ mellett távlatban erdőterületet célszerű kijelölni, amely a jövőben jelentősen hozzájárulhat a települési zöldfelületi rendszer fejlesztéséhez.

3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

A Megalapozó munkarész részletesen tartalmazza az örökségi értékek és védettségek bemutatását.

A Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ adatszolgáltatása alapján Dunaharaszti területét 6 nyilvántartott régészeti lelőhely érinti és a városban 4 műemléket (Nepomuki Szent János-szobor, Laffert kastély – Városháza, Laffert kúria és német nemzetiségi tájház) tartanak nyilván.

Jelen koncepció a több átfogó céllal is szoros kapcsolatban álló „természeti és épített értékek megóvása és fejlesztése” részcéliben fogalmazza meg az értékek védelmére, fenntartható fejlesztésére vonatkozó elképzeléseket.